

NY SVENSK FISKERITIDSKRIFT

ORGAN FÖR SVENSKA FISKAREFÖRBUNDET

UTGIVARE: FISKERIINTENDENTEN DR. N. ROSÉN, GÖTEBORG.

Nr 9

1 MAJ

1931

Vid återgivande av artiklar i denna tidskrift skall källan angivas.

Något om anledningen till gäddstammens försämring.

Denna fråga är en av de vanligaste, när man kommer tillsammans för att tala om fiske och fiskevård. Många olika orsaker uppgivas med mer eller mindre rätt vara skuld till gäddstammens minskning och många botemedel föreslås. Som gäddan är vår värdefullaste sötvattensfisk, skadar det icke, att denna fråga behandlas grundligt. Fiskarne ha mycket olika åsikter om orsaken till gäddstammens s. k. försämring. En del uppgiva orsaken vara fiske med småryssjor på gäddans lekplatser och föreslå fridlysning av dessa. Dessa fiskare hava ej något sådant fiske utan äro oftast nät- och revfiskare och drivas nog till stor del av fiskarens vanliga avundsjuka, men de ha ju också på sätt och vis till stor del rätt. Så finnas de som vilja ha förbud på fiske med utter och drag, och detta är i de flesta fall just dessa ryssjefiskare som vill ha bort de s. k. nöjesfiskarne från sitt vatten.

Många fler orsaker finnas, men jag vill här mera ingående endast behandla dessa två frågor.

Vad då först småryssjornas användande under lektiden angår, så måste man väl medgiva, att det vore väl hårt att förbjuda detta fiske för strandägarna, ty denna tid är den enda som dessa strandägare ha till buds för gäddfiske. Sedan leken är slut, kan icke strandägaren fiska på grund av bristande kunskap och tid härtill. Största olägenheten med gäddfångsten under lektiden är nämligen den, att priset genom massfångst blir så lågt, att man icke får mer än halva priset denna tid mot om man kunde fånga den efter lekens slut. Man hör nu allmänt den uppfattningen, att det är lekfisket som förstör gäddstammen, och motiveringen är den, att gäddrommen upptages tillsammans med gäddorna och härigenom kommer till spillo. Jag tror dock, att häruti ligger icke största orsaken till gäddstammens på så många ställen påstådda försämring, utan den får nog förr sökas i att så stor del av den uppväxande gäddan fångas. Härigenom minskar gäddbeståndet och icke därigenom att rommen med gäddan kommer i land. Den som sysslar mycket med gäddfiske under våren och särskilt den som vill sköta sitt fiske genom att befrukta rommen

efter den lekmogna fångade gäddan kommer snart till det resultatet. Största orsaken skall han finna vara bortfångandet av de mindre gäddorna. Finge dessa fritt gå tillbaka i sjön, skulle kiloavkastningen i sjön bli oerhört mycket större. En gädda bör icke upptagas under 6 kg. men borde nog i de flesta fall få gå till 4 kg. Att förstörande av rommen är orsaken, har man av flera skäl ej anledning tro. All gädda fångas ju icke, utan en hel del får leka, och man vet att en gädda kan ha hundratuseantal romkorn. Tillräcklig mängd torde komma till utveckling för att säkerställa gäddstammen. Härtill kommer ännu en sak. Vid fiske i leken märker den, som vill befrukta rommen, snart, att den gädda som erhålles sällan innehåller någon större mängd rom. Undantag gives dock ofta. De flesta gäddorna hava icke mer än en halv eller en kaffekopp rom, fastän de med säkerhet haft en halv liter och däröver. Jag har under många år under lekfiske sysslat med befruktning av gäddrom och funnit, att de gäddor som icke redan vid fångsten avgivit en hel del rom äro sällsynta. Jag har även försökt att intressera andra för att befrukta och insamla gäddrom och blivit lovad massor av sådan. Det har dock visat sig att ytterst litet rom kunnat insamlas, trots att massor av gäddor fångats och bra pris bjudits för den insamlade rommen. Vid början av leken händer ju då och då, att romstinna gäddor erhålles, men senare är det mera sällan någon gädda har all sin rom kvar. Härav synes det mig klart, att gäddan avsätter tillräckligt med rom på lekplatserna, så att lekfisket ej är orsaken till minskningen av beståndet. Jag undrar f. ö., om man verkligen kunde tänka sig gäddbeståndet större, om man finge all den för lek uppgående gäddans rom på lekplatserna. Jag tror icke, att detta bleve fallet, utan endast att de först kläckta gäddungarna härigenom finge frossa på det senare kläckta ynglet. Det enda som troligtvis vunnas vore kraftigare årsyngel men ej märkbart flera till antalet. Detta bestyrkes av i dammar hållna yngel. Man får icke tro, att man får mängder av gäddyngel, därför att massor av yngel släppas i dammen. Få alla gå kvar en längre tid, visar det sig snart, att det endast blir ett fåtal stora gäddyngel kvar. Samma förhållande fast i kanske något mindre grad anser jag det bleve i sjön. I en del sjöar fiskas ingenting på leken, utan tages gäddan sedan på krok under vintern och sommaren, men ändå skall man inte tro att gäddstammen därför är talrikare än där lekfiske bedrives.

Så till fisket med utter och drag. Detta fiske bedrives ofta runt vassarna kring sjön och in i alla mindre och större vikar. Härtill kommer, att det oftast bedrives som nöjes- eller tjuvfiske av sådana som ingen fiskerätt hava. Man far med motor- eller roddbåt utefter vassarna och bortplockar så gott som all den i vassen stående smågäddan. Detta anser jag skadligare än lekfisket ty dessa gäddor hava klarat sig för fiender och ha stora utsikter att bli fullvuxna men bortfångas nu vid en storlek av under 1/2 kg. pr st. Större gäddor kunna väl erhållas någon gång, men antalet är i så fall försvinnande litet mot antalet smågäddor. Man kan på en kvällsstund erhålla ett tiotal, ofta flera sådana små-

gäddor utan att få en enda upp på 1 kg. st. Att härför helt förbjuda detta fiske sätt vore dock ej rätt, men kunde förbud för dessa redskaps användande i närheten av vassarna och vikarna utfärdas, vore mycket vunnet. Utterfiske såväl som dragfiske skulle endast få användas ute på djupt vatten samt vid kala vegetationsfria stränder kring kobbar och skär. Här ute står den stora gäddan och kunna goda fångster erhållas även på djupt vatten långt från land. Den stora gäddan står här ofta i ytan även på stora djup och nappar gärna på uttern. Här är således utter och drag de redskap som böra användas.

Klagomål över gäddstammens avtagande höres ofta, men detta bevisar nog i regel blott, att fisket ej skötes rätt av den fiskande själv eller hans grannar. Jag har talat vid en hel del fiskare med stora vatten både i Vänerne och i andra sjöar, som påstå att gäddfisket icke avtagit, fastän de fiska ganska intensivt i leken. Har till och med hört att på senare tiden gäddan i en sjö tilltagit i mängd trots lekfiske. Orsaken är nog här, att fiskevårdsförening bildades för några år sedan och att allt tjuvfiske upphörde i samband därmed.

Skall man förbättra sitt fiske, anser jag det första att göra vara, att alla tjuvfiskare efterhållas strängt, alla smågäddor släppas tillbaka i sjön och att rommen efter den lekmogna fångade gäddan befruktas. Gör man detta, är det säkert, att gäddstammen förbättras i stället för att försämras, så vida icke vat-tenståndet sänkes under själva lektiden.

Har man på sitt vatten många utter- och dragfiskare och icke kan skydda sig för dem, är det ofta tillräckligt att utanför vassarna neddriva pålar, varuti redskapen sedan fastnar. Dessa pålar behöva dock fastslås ganska hårt, ty annars uppdragas de av tjuvfiskaren.

Fabian Olofsson.

Några iakttagelser rörande konstbefruktning.

(Sammandrag av föredrag i fiskeriinstruktörsföreningen).

Konstbefruktningen i fiskodlingens tjänst räknar så gamla anor som från mitten av 1700-talet. Den var dock under lång tid bortglömd och först i mitten av 1800-talet kom den åter till användning. Från samma tid räknar man också uppkomsten av den s. k. torra befruktningsmetoden som ännu i vår tid är den mest brukliga. Att man når bättre resultat vid tillämpning av denna metod än med den äldre s. k. våta metoden har varit en allmän uppfattning. Men vid ett under år 1930 av Tyska fiskeriföreningen hållet sammanträde i Wien, framhölls i ett föredrag om gäddodling, att bättre resultat erhålles vid konstbefruktning av gäddrom, om den våta metoden användes. Under den därpå följande diskussionen framfördes dock även den motsatta uppfattningen. Man kan således säga att man snart i ett århundrande använt sig utav en konstbefruktningssätt, som ej med bestämdhet kan anses vara den bästa av kända metoder.

Själva förfaringssättet vid konstbefruktningen inläres och praktiseras på något olika sätt. Kännedomen om densamma börjar dock numera bli tämligen allmänt utbredd bland den fiskande allmänheten. Men den procent av den konstbefruktade rommen som verkligen resulterar i fiskyngel torde ej alltid bli så stor. Det finnes många, som nedlägga ett synnerligen stort intresse och stor noggrannhet på området, men även andra vars arbete på konstbefruktningens område däremot ej har den ringaste betydelse för fiskets förbättrande, och många gånger existerar detta arbete endast i deras egen fantasi. Man får höra talas om en mängd olika förfaringssätt som praktiseras vid utförandet av konstbefruktningen såsom t. ex. att man i det vatten som under fisket samlat sig i båten företager konstbefruktningen, varefter man sedan med össkopan öser rommen ut i sjön utan några bekymmer om var den hamnar, eller att man fyller en hel hink med rödingrom, varefter mjölken tillsättes ock blandas med rommen. De som följt detta senare förfaringssätt, fingo dock göra den sorgliga erfarenheten, att blott en ringa procent av rommen blev befruktad. De anordnade nämligen i en fjällbäck en kläckningsränna, i vilken rommen lades för kläckning, och där de hade tillfälle att följa utvecklingen. Men hur många hava tillfälle att så kontrollera rommen och frukten av sitt arbete? När konstbefruktningen är gjord, så hamnar vanligen rommen i sjön och man lever i den tillfredsställelsen, att allt är gott och väl. Det finnes även de, som anse att största vikten ligger däruti att mjölken ej får vara tillsammans med rommen för länge i befruktningsskärlet utan endast 2—3 minuter, varför de stå med klockan i handen och, så snart den föreskrivna tiden förflutit, måste mjölken hastigt sköljas bort, då de tro att mjölken annars får en skadlig inverkan.

I vanliga fall torde dock konstbefruktningen vid tillämpning av den torra befruktningssättet tillgå så, att man fyller ett förut fuktat kärl med rom i önskad kvantitet och sedan man avlägsnat eventuella orenligheter bland rommen tillsättes mjölken, som blandas med rommen, varefter vatten tillsättes och ytterligare en sammanblandning företages. Efter en stund sköljes mjölken bort. Men huru många gånger kommer den i ordets rätta bemärkelse »torra metoden» att tillämpas? Konstbefruktningen företages mest höst och vår, då vädrets makter äro minst nådiga. Proceduren måste oftast försiggå ute på sjön, där fisket bedrives, och ofta i storm-, regn- och snöväder. Det är under sådana omständigheter mycket svårt att skydda rommen, så att den ej kommer i beröring med vatten, innan mjölken tillsättes. Man kan heller ej undgå att få tag på någon hona, som i det närmaste är utlekt. Dessa lämna en viss kvantitet vatten i samband med den eventuella rom, som de ha kvar, vilket allt hamnar i befruktningsskålen. Nu kanske någon tycker att detta har mindre betydelse, enär ej någon mjölke blivit tillsatt varför detta lämnas utan beaktande. Vattnet torde dock spela en betydligt större roll beträffande resultatet av befruktningen än vad man tror, huru liten kvantiteten än må vara.

Med tillhjälp av den torra befruktningssättet skall man, efter vad som

uppgives i litteraturen, uppnå en befruktningssprocent av 90—100. Undersökningarna på området torde dock ej vara så ingående utförda, att man i allmänhet utan vidare kan räkna med denna höga befruktningssprocent. Att man anser sig uppnå ett så gott resultat, torde ofta bero på att efter befruktningen endast några få romkorn bli vita och att man tror, att alla övriga romkorn äro befruktade. Ett obefruktat romkorn av t. ex. en höstlekan fisk kan emellertid, därest det får vara i stillhet ligga i vattnet från hösten till långt fram på våren utan att bli vitt. Utsättes det för stötar blir det däremot vitt efter några timmar. Dock tål det mycket väl en vanlig sköljning som brukar vara nödvändig fram på eftervintern, då rommen i kläckningslådorna börjar bli nedslammad. Jag har t. ex. obefruktad laxöringsrom liggande i en av de anstalter jag förestår. Den har legat där sedan i slutet av oktober förra året och synes ännu ej att döma av färgen vara död. I praktiken får man nog i vanliga fall ej räkna med så stor befruktningssprocent, alldenstund man ej alltid kan tillämpa den verkligt torra befruktningssättet.

Vid konstbefruktning av rom av mindre fiskarter eller vid andra tillfällen där man vid kramningen måste taga ett flertal honor för att få rom i önskad mängd i befruktningsskärlet, innan mjölken tillsättes, har jag erfarit, att bästa resultatet erhålles, därest man tillsätter rom och mjölke växelvis, således så snart man kramat en hona och erhållit litet rom bör mjölke tillsättas och blandas med rommen, varefter åter en viss mängd rom tages samt åter mjölke o. s. v. tills man fått den kvantitet i skålen som man anser vara lämplig, då vatten tillsättes och åter omblandning företages. Man bör ej heller för hastigt skölja bort mjölken från rommen. Blod, som i vissa fall medföljer rommen vid kramningen, är mycket skadlig vid konstbefruktningen. Jag företog ett försök härmed under förliden höst vid konstbefruktning av laxöringsrom. Vid kramningen av en laxöringshona, som var fullt mogen, följde dock en del blod med rommen. Befruktningen verkställdes i vanlig ordning, men trots detta blev ej ett enda romkorn befruktat. Rommen svällde till normal storlek och behöll den normala färgen, vilken den fortfarande har. Något enda korn blev vitt, procentuellt räknat till samma antal om övriga i anstalten inlagda och normalt befruktade rommen.

Huru länge man kan använda fiskens könsprodukter efter sedan det fisken dött, råder olika meningar om. Tiden uppgives till ett par timmar till ett dygn, därest fisken förvaras på ett svalt ställe. Jag har gjort ett par undersökningar beträffande siklöjan och gäddan, så till vida att jag gjort undersökningar huru länge spermatozoerna visa rörelseförmåga, sedan fisken dött. Hos siklöjans spermatozoer började en viss avmattning i deras rörelser förmärkas, sedan fisken legat död i 2 $\frac{1}{4}$ timmar, och efter 3 timmar kunde rörelse ej iakttagas, detta vid en temperatur av cirka 4 grader C. Beträffande gäddan verkställes undersökningarna på så sätt, att spermatozoerna hos tvenne hangäddor undersöktes och befunnos fullt livskraftiga i sina rörelser. Gäddorna dödades

samtidigt, varefter den ena lades i en låda tillsammans med några isbitar och ställdes i en bod. Den andra behöll jag inne i rummet och företog undersökningar av densamma var 15:de minut. Spermatozoerna visade full rörelseförmåga efter $2\frac{1}{4}$ timmar, då vissa svaghetstecken i deras rörelser började märkas. Då hämtade jag in den andra gäddan, som legat på is och gjorde undersökning av densamma, varvid konstaterades, att spermatozoerna hos denna redan upphört att röra sig. Men däremot hos den andra gäddan, som legat inne i vanlig rumstemperatur, visade spermatozoerna rörelseförmåga ännu efter $3\frac{1}{4}$ timmar. Av detta försök skulle således framgå, att en svalare temperatur skulle vara mindre gynnsam än den varmare. Dock är ju detta försök för litet att läggas till grund för bedömning av denna fråga. Det kan ju väl tänkas, att en viss svalare temperatur skulle verka förmånligare än dessa så att säga ytterlighetstemperaturer. Dock är ju härmed konstaterat, att uttrycket »ett svalt ställe» är allt för tånjbart för att lämna tillräckligt besked häruti.¹⁾

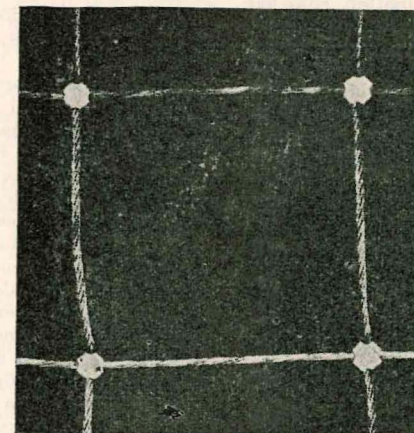
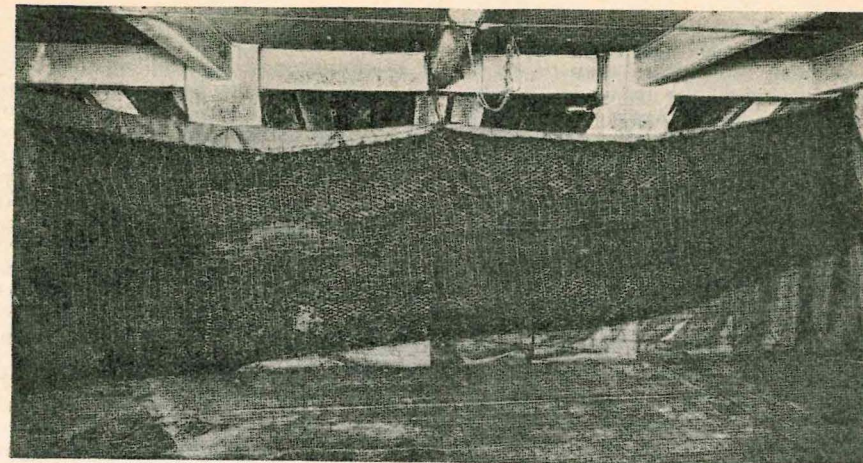
Upphör spermatozoernas duglighet till befruktning, så snart deras rörelseförmåga upphört? Det synes mig som så ej skulle vara fallet, att döma av följande iakttagelse. Förleden höst gjorde jag ett försök, vilket bestod uti att mjölke efter en röding förvarades i vatten i något över ett dygn, varefter den användes för befruktning. Därvid inträffade dock mycket ogynnsamma omständigheter, som gjorde, att rommen måste förvaras i en låda vid sjöstranden under en tid av något över två veckor. Den blev där utsatt för stark storm, innan den kunde läggas in i anstalten. Där blev den sedan under utvecklings-tiden flyttad till andra kläckningsrännor vid tre olika tillfällen, men ändock utvecklades några romkorn till ögonpunktstadiet. De dogo dock, innan de kläcktes. Det skulle vara av stor betydelse för fiskodlingen att få denna fråga utredd.

C. A. Svensson.

Wire-nät till skydd för trälens cod-end.

Ett skyddsnet för cod-enden på uttertrålar, The Sykes Patent Chafing Gear, har konstruerats och förts i marknaden. Det består av ett nät av wire och väger omkring 23 kg. samt är mycket böjligt och lätt att vika samman, då trålen tages ombord. En 16 tråds wiretvist, $\frac{1}{8}$ " diameter användes. Se vidstående bilder. Nätet fästes utmed undersidan av cod-enden och skyddar denna, men anses även skydda belly genom de wirar som gå fram till foto-ropen. Även en annan fördel vinnes. Codenden blir mera utspänd. Skyddsnetet är i bruk i New England i Amerika och har enligt rapporter visat sig mycket effektivt.

¹⁾ Jämför uppsats om laxfiskarnas mjölke i denna tidskrift 1929, sid. 191.

N. R.

Meddelanden och notiser.

Till fiskerikonsulent för Vänern har utsetts hr P. Hjorth, Visnums-Kil.

Kooperationen bland fiskare i Spanien. Internationella arbetsbyrån har publicerat en redogörelse för Kooperationen bland fiskare i Spanien, varur vi hämta följande uppgifter:

Antalet fiskare i Spanien är f. n. cirka 150,000 fördelade på landets 28 kustprovinser. Vare sig de arbeta mot fast dagslön eller, vilket är vanligare, mot andel i verksamhetens överskott, blir dock ersättningen

ytterst beroende av det pris, som betalas för fisken. Fisken måste emellertid gå genom en rad mellanhänder, innan den når förbrukaren, och detta har till resultat, att detaljhandelspriset blir ungefär 100 procent högre, än vad producenterna få ut. Mellanhänderna ha skaffat sig ett starkt inflytande över hela fiskerinäringen, även därigenom att de ofta få förskottera de medel, som behövas för att bedriva fisket. Ofta nog får fiskaren betala en oskäligt hög ränta på sina lån.

Kooperativa föreningar, s. k. *positos*, ha

emellertid bildats för att förbättra läget för dem som syssla med fiske. År 1918 beviljade staten de första länen till positos, och föreningarnas antal var redan då 30. Sedan dess har föreningarnas antal starkt vuxit: 1923 funnos 94 positos med 23,000 medlemmar, 1929 icke mindre än 170 med 38,000 medlemmar och 2 milj. pesetas i kapital. De 116 byggnader, som disponeras av positos, representera ett värde av 2,8 milj. pesetas, och de förfoga över 53 fartyg.

Mönsterstadgarna för positos innehålla i sin första paragraf följande beskrivning av föreningarnas syfte:

»Posito är en kooperativ förening, bildad av personer, som bedriva fiske som yrke. Företaget har till syfte att ge sina medlemmar ekonomiskt oberoende genom att förbättra deras yrkesutbildning, genomföra socialförsäkring och bättre organisera medlemmarnas yrkesutövning.»

Det är alltså en rad uppgifter, som tillhöra positos program. För att bättre kunna fylla dem, ha föreningarna sammanslutit sig till ett förbund (Confederacion nacional de los positos maritimos), som i sin tur arbetar på flera avdelningar. Under femårsperioden 1924—29 gav verksamheten följande resultat:

Positos ha på flera platser startat speciella konsumtionsföreningar, som anskaffa livsfröfnödenheter, redskap och annat, som behövs i hushållet och fiskaryrket. Medlemsantalet är 5,138, kapitaltillgångarna uppgå till över 1 milj. pesetas och överskottet till 274,000 pesetas. Verksamheten har med intresse följts av Institutet för socialpolitik, som även utdelat understöd för att stimulera föreningsarbetet.

Viktigare äro emellertid avsättningsföreningarna, som ha till uppgift att eliminera mellanhandernas fördrivande inflytande på varans gång från producent till konsument. Medlemsantalet närmar sig 8,000, kapitalet utgör 520,000 pesetas, omsättningen uppgick under femårsperioden 1924—29 till 37,3 milj. pesetas och överskottet till närmare 2 milj.

Några positos ha organiserat egna kredit- och sparkassor, som bevilja medlemmarna mindre lån. Medlemsantalet är 350 och kapitaltillgångarna uppgå till 350,000 pesetas. Kortfristiga lån beviljas mot 3 procents ränta. Som säkerhet stå båtar, nät o. s. v.

Avdelningarna för ömsesidig försäkring räkna numera cirka 25,000 medlemmar, och de understöd, som utbetalats under femårsperioden, uppgå till över 1 milj. pesetas. En särskild avdelning för olycksfallsförsäkring sörjer för understöd till de drunknades efterlevande. Under redovisningsperioden ha till 204 familjer utbetalats 25,000 pese-

tas. Positos ha även startat en avdelning för arbetslöshetsförsäkring.

Flera positos ha låtit uppföra s. k. fiskarhem, som tjänstgöra både som utbildningsanstalter och vilohem. Hemmen äro enkelt men snyggt inredda och försedda med väl utrustade bibliotek. Även på detta verksamhetsområde har Institutet för socialpolitik gjort betydande insatser. En särskild s. k. kulturavdelning står i spetsen för upplysningsarbetet. Denna avdelning har även organiserat barnpositos, som syssla dels med allmänt kulturellt upplysningsarbete, dels med arbetsförmedling, dels med rent kooperativ inköpsverksamhet. Kulturavdelningen har även organiserat skolor av vanligt slag. I folkskolorna gå cirka 3,300 elever, i yrkesskolorna över 600. Hit kunna även räknas 64 fortsättningsskolor, som dock sortera direkt under undervisningsministeriet.

Genom positos' arbetsförmedling underlättas arbetslösas försök att skaffa sig selsättning. Av 4,400 anmälda ha 2,400 kunnat placeras.

Föreningen i hamnstaden La Selva kan tjäna som exempel för, vilken betydelse en posito har på levnads- och arbetsförhållandena i en spansk fiskarstad. Den konsumentkooperativa avdelningen på platsen är väl organiserad och förser befolkningen med dagliga livsfröfnödenheter till rimliga priser. Föreningens försäkringsavdelning, som även levererar apoteksvaror, sysslar med invaliditets- och ålderdomsförsäkring. Efterhand tänker föreningen utvidga sin verksamhet till att omfatta även hotell- och teaterverksamhet. Det arbete, föreningen redan utträttat för att höja medlemmarnas materiella och kulturella standard, anses allmänt vara mycket aktningsvärt.

År 1919 bildades en statlig kreditkassa för att handha finansieringen av positos verksamhet. Det är denna kassa, som efterhand antagit namnet Institutet för socialpolitik (Instituto social de la marina). Institutet har till uppgift att utöva den offentliga kontrollen över positos verksamhet. I spetsen för institutet står ett råd, som består av representanter för marinministeriet, socialministeriet, handelsministeriet m. fl. offentliga institutioner samt för redare, fiskare, positos m. fl. yrkesutövare och organisationer inom fiskerinäringen.

Institutet har till sitt förfogande en stab konsulenter, som bedriva en ständig propaganda för positos bland kustbefolkningen. Man har dock klart i sikte, att hjälpen skall vara en hjälp till självhjälp och söker för den skall med alla medel stimulera fiskarbefolkningens vilja att genom egna ansträngningar höja sin levnads- och yrkesstandard.

(Ur Kooperatören N:r 5).

Fylla fiskarna i dag de krav tiden ställer på dem? Vid ett stort fiskerimöte i Norge höll M. Skjold ett föredrag över detta ämne. Referat efter »Fiskeren».

Kan det være nogen tvil om det? sa han til å begynne med, idet han pekte på utviklingen av motorflåten og fangstredskapene. Vi er visst nok så fornøyd. Og med hensyn til omsetningen er vi visst også nok så fornøyd med de tiltak som Storsildlaget og Stor- og Vårsildlaget etc. har gjort.

En stor del av fiskerne er visst også fornøyd med den kulturelle stilling. — Men der er visst også dem som er utilfredse idag. Utilfredshet i sin almindelighet er ingen tiltalende egenskap, men den har også bidradd til og vært grunnvullen for fremtiden.

Jeg hører til de misfornøyd. Jeg vil se på det almindelige — grunnlaget. Jeg er blitt opmerksom på en ting: Kystherredene er tilbøielige til å knipe på lesetiden i folkeskolen. I motsetning til fjordbygdene har de minste målet av lesetid. De har ikke lagt den samme vekt på gode skoleforhold i det hele.

I trange tider, som vi sant nok har hatt, har fristelsen til »kniping» vært nærliggende. Men burde være det siste vi knep på. Vi burde legge ut på denne konto, for det bærer sig. Et eksempel: Da det utpinte Tyskland skulde finne rådebøter til å møte verdenskrigen følger med, la de ut flere penger på folkeskolen enn i sine velmaktstidager.

Taleren hadde lagt merke til, at søkningen til ungdoms- og folkehøgskolen fra kyststrøkene var liten. Et enkelt innlands-herred hadde ett år sendt like mange barn på slike skoler som alle kystherredene. Og det skal vi rette på. For naturlig begavelse er i like fullt mål til stede i kyststrøkene.

Jer er blitt imponert over vårt lands arbeiderklasse for den kunnskapstrang som her ligger i dagen. Her må fiskerne ta et eksempel: Kunnskap er makt. Siger vi atter ut i kunnskap mister vi makten og. Ungdommen blir ikke hjulpet med det vi forsømmer. Men det er ikke bara kunnskapen, men også de karakterdannende egenskaper som fremelskes i ungdomsskolene skal vi se på. Her får elevene et videre syn på livet og fedrelandet i samvær med kamerater og lærere. Send barnene på ungdomsskole. Her ligger også anledningen til en bedre teoretisk utdannelse i faglig henseende. Det er nødvendig.

I Sogn og Fjordane har man ligget lenger fremme enn i Hordaland. Motorlære, navigasjon og samvirkelære er nyttige fag på fylkesfiskerskolen i Florø.

Vestlandsfylkene kalles ofte for kjernefylkene i vårt land. La oss, som har verdens beste naturlige betingelser for det, sette oss til mål å bli verdens flinkeste fis-

kerfolk. La oss sette store krav til oss selv. Det gjør ingenting!

Våre avsetningsorganer. Det ser svært gjeldt ut, at vi har bygget op organisasjoner som Storsildlaget og Stor- og Vårsildlaget.

Her har man syndet størst, og stått uenig. Negativ og smålig kritikk om bagateller har vi gitt uttrykk for. Mens andre organisasjoner har hatt en sund, solid grunn å stå på har vi som har stått i brodden for arbeidet stadig måttet frykte sønderrivningsarbeidet innenfra. Hvis ikke vi lærer å forstå sannheten i ordet om at enighet gjør sterk, ser det mørkt ut. Ubrytelig samhold må til for å skape det grunnlag, som skal gjøre organisasjonene til det smidige og sterke redskap for den enkelte, som hver især trenger. Slutt op om alle våre lag. Det er tidens krav. Fyller ikke det har vi ingen fremtid. Vi er nemlig ikke alene i verden. Fiskeribedriften har våkne forkjempere også i andre land. Vi har grunn til å se med otte på deres arbeide på markedene ute. Se hen til Island. Den enkelte mann, så sterk han være vil, greier ikke å stå imot.

Samhold må til!

Kungl. Maj:ts kung. ang. fortsatt tillämpning av kung. d. 1 april 1927 ang. fiske efter rödtunga; d. 27 mars 1931. Kungl. Maj:t har funnit gott förordna, att kung. d. 1 april 1927 ang. fiske efter rödtunga, vilken kung. gäller tillsvidare till och med d. 14 april 1931, skall fortfora att gälla även efter sistnämnda dag.

Kungl. Lantbruksstyrelsens kung. om fortsatt tillämpning av Styrelsens kung. d. 12 april 1927 (n:r 8) angående beskaffenheten av s. k. skondel å rödtungevad, d. 31 mars 1931. Kungl. Lantbruksstyrelsen har med anledning av Kungl. Maj:ts kung. d. 27 mars 1931 (n:r 46) ang. fortsatt tillämpning av kung. d. 1 april 1927 (n:r 94) angående fiske efter rödtunga funnit gott förordna, att Styrelsens kung. d. 12 april 1927 (n:r 8) ang. beskaffenheten av s. k. skondel å rödtungevad, vilken kung. gäller tillsvidare till och med d. 14 april 1931, skall fortfora att gälla även efter sistnämnda dag.

Ransoneringen av skarpsillfångsterna under debatt. Fiskerintendenten Rosén hade den 17 april kallat konservfabrikanter och skarpsillfiskare till överläggning i Lysekil angående vilka åtgärder, som kunde vara att vidtaga för undvikande av fjölårets kontroverser på grund av den då vidtagna ransoneringen av fångstmängden. Efter en livlig diskussion enades man om att ingen ransonering skulle förekomma i fråga om fångster gjorda inomskärs. Angående ev.

ransonering av fångster utomskärs skulle överenskommelse träffas mellan tvenne kommittéer, en utsedd av fabrikanter, en av Bohusläns skarpsillfiskareförening. Fabrikanterna önskade att den utomskärs fångade skarpsillen skulle försäljas på fiskauktionerna i Lysekil och hr Anders Mattsson, Smögen, lovade att fiskareföreningen skulle överlägga om den frågan. Några köp av utomskärsfångad sill skall ej ske i Marstrand. Vidare skulle fiskarna överväga möjligheten av att göra undantag från regeln att ej fiska på lördagar i det fall att fisket tidigare under veckan varit hindrat av storm.

Älryssjor av spanskrör. En fiskare i Tyskland har förfärdigat ryssjor av spanskrör. Han har haft dem utsatta bland andra ryssjor av vide. De ha visat sig giva påfallande gott resultat, vilket skulle bero på att de hålla sig renare. De äro dessutom hållbarare, men också dyrare.

Strömmingsfiske under vintern i norra Bottniska viken. Fiskeriföreningen i Finland har under de två föregående vintrarna anställt fiskeförsök efter strömming i havet utanför Kemi, Kuivaniemi, Haukipudas och Kalajoki. Dessa hava utförts av fiskeriföreningens havsfiskeinstruktör A. Risu. Försöken hava givit sådana resultat, att man ansett all anledning föreligga att fortsätta dem instundande vinter till att börja med i vattnen utanför Kemi. Avsikten är att även intressera traktens fiskarbefolk-

ning för frågan och de mest intresserade bland denna hava redan gjort sig förtrogna med fiskemetoderna. Samtidigt har man även anskaffat en del fiskebragder för ändamålet (i Fiskeritidskrift för Finland).

Tranutvinning genom frysning. Enligt försök som utförts av Atlantic Fisheries Ekperimental Station i Halifax skulle tran med fördel kunna utvinnas ur lever genom frysning. Levern fryses, får stå i kylrum några dagar och males sedan i köttkvarn. När massan är väl upplöst, kan tranen tappas av och mera utvinnas genom pressning. Tran som erhålles på detta sätt är mindre färgad. Vitaminhalten är oförändrad i jämförelse med tran utvunnen genom kokning. Kvantitet en blir även större.

En ny metod för tillverkning av fiskolja och fiskmjöl, kallad Wilhelm system, upfunnen av en ingenjörfirma i Stralsund, uppgives innebära fullkomlig revolution på detta område.

Snurrevadsfiske vid Island. Isländska fiskare ämna övergå till snurrevadsfiske. I alltinget har framlagts förslag om att förbudet mot snurrevadsfiske skulle upphävas för månaderna juni, juli, augusti och december.

Sällsynta fiskar i Östersjön. En stor tonfisk erhöles i oktober 1930 i färvattnen kring ön Femern. Vid Misdroy har en svärdfisk påträffats ilanddriven. Den var 2,35 m. lång.

Fria uttalanden.

I Nr 7 av denna tidskrift beskriver hr Molin fisket i sjön Ymsen. Han klagar över att braxen i sjön förökad sig så, att den av brist på näring blivit liten och mager, sedan fisket med not förbjudits. Detta är ett förhållande, som gör sig märkbart särskilt i små sjöar, som ha tillflöden från mossar. Är vattnet djupt brunt eller svart, innehåller sjön ej mört men braxen i så stor mängd, att näringen ej räcker till utan fisken blir liten och obrukbar. Emedan mört saknas, är även beståndet av gädda helt ringa, och alla sådana sjöar äro tämligen värdelösa. Vore det ej förbjudet att fiska med not, kunde beståndet av braxen inskränkas så, att fisken fick marknadsduglig storlek. Förbudet att använda not är det största hindret för att få yrkesfiskare. Herr Molin skriver i sin uppsats, att mängden gång fiskades med 10 notar samtidigt, innan förbudet kom till. Ur yrkessynpunkt borde förbudet ej ha kommit till. Man skulle ha låtit de fiskeberättigade lugnt fiska vidare,

till dess att de själva kommit till insikt om att de voro för många för att fisket skulle löna sig. Kanske hade de kunnat komma överens om att blott några skulle fortsätta fisket och de andra hållas skadeslösa genom viss ersättning. Det hade varit första steget till att inskränka det stora antalet tillfällighetsfiskare och bana väg för yrkesfiskare. Att myndigheterna ställde sig avvissande mot att helt frigiva notfisket kan man förstå. De fruktade, att fisket skulle skadas för mycket. Att en allmän tillbakagång skulle inträffa, är säkert, men lika säkert att antalet tillfällighetsfiskare skulle minskas. De skulle inse, att det vore klokare att utarrendera fisket än fiska själva. Om genom bestämmelse om minimimått för fisken och minimimaskstorlek å redskapen sörjdes för att ungfisken ej fångades, skulle fisket snart åter kunna höjas. Frigivandet av notfisket är på det kraftigaste att anbefalla. Skee-Annerstad den 8 april 1931.

H. Schentz.